

10. február 1939, Krupina.

Hlásenie okresného úradu Prezidiu krajinského úradu v Bratislave o napätých sociálnych pomeroch na Maďarskom okupovanom území a o snahe mnohých Slovákov vysťahovať sa na Slovensko.

V poslednom čase podľa výpovedí osôb prichádzajúcich z Maďarskom obsadeného územia panuje tam nespokojnosť medzi obyvateľstvom. Nespokojní sú nielen obyvatelia slovenskej národnosti, ktorí hromadne žiadajú maďarské úrady, aby boli vysídlení z Maďarska a pustení na Slovensko, ale nespokojní sú i občania maďarskej národnosti.

Dňa 4. 2. 1939 na Obecný úrad v Šahách prišli 20 muží, väčšinou robotníci a remeselníci a žiadali od úradu prácu alebo chleba. Keď im oznámili, že práce niet, odišli na ulicu, kde skandovali heslá: „Dajte nám robotu, alebo nás pošlite na Slovensko.“

Dňa 2. 2. 1939 v Plášťovciach medzi mládeňcami a maďarskými vojakmi došlo k bitke pre spievanie slovenských piesní a slovenskej hymny. Pritom jeden maďarský vojak bol štyri razy pichnutý nožom a ťažko ranený. Bitky a spievania slovenských piesní sa zúčastnili len mládeňci maďarskej národnosti, ktorí takto dávali najavo nesúhlas s terajšími panujúcimi pomermi.

Keď Slováci, bývajúci najmä na slovensko-maďarskom pohraničí, vidia, aké sú zlé pomery v Maďarsku a na Slovensku je lepšia zárobková možnosť, prichádzajú sa informovať na naše územie, akým spôsobom, poľahke za akých podmienok by sa mohli presťahovať na Slovensko. Robia to najmä mladší ľudia. Keď Slováci žiadajú, aby sa mohli vysťahovať z Maďarska, alebo aby boli vyhostení, maďarské úrady im oznamujú, že vyhostovanie Slovákov z Maďarska je maďarskou vládou zakázané a môžu sa vysťahovať iba vtedy, keď im vopred slovenské úrady dajú potvrdenie, že ich bez ťažkostí prevezmú.

Podľa všetkého, ak sa do jari nezlepšia zárobkové a vôbec existenčné pomery v Maďarsku, dá sa predpokladať nová nespokojnosť obyvateľstva na obsadenom území, a tým aj nový príliv utečencov – Slovákov z Maďarska.

Nečitateľný podpis, v. r.
Okresný náčelník:

SNA, KÚ, kr. 305, č. 11864.

14. marec 1939, Bratislava.

Správa Krajinského žandárskeho veliteľstva Prezidiu krajinského úradu o politických a sociálnych pomeroch na okupovanom teritóriu Slovenska.

Minulý týždeň na zabranom území prepustili z maďarských štátnych služieb asi 600 železničných zamestnancov, väčšinou starších Slovákov.

Na zabranom území, najviac v okolí Šurian a Komjatic, tamojší Slováci založili spolok „Modrý šíp“ za účelom udržovať slovenskú myšlienku u Slovákov na zabratom území. Maďarské úrady spolok rozpustili s odôvodnením, že zamýšľal prevádzať protištátnu činnosť.

V poslednom čase maďarské vojsko v pohraničí rozširuje správy, že na druhý týždeň Maďarsko bude okupovať ďalšiu časť slovenského územia a bude zabráť aj Nitra.

V Maďarsku je obyvateľstvo nespokojné s tamojšou vládou. Na ulici sa vraj verejne vykrikuje, že ak by prišlo k hlasovaniu ľudu, potom by všetky vrstvy obyvateľstva hlasovali pre Česko-Slovensko.

V Maďarsku sa vzráha komunizmus a táto okolnosť robí politickým a vládnyim kruhom veľké starosti.

Podplukovník, nečitateľný podpis, v. r.
Krajinský veliteľ četníctva:

SNA, KÚ, kr. 305, č. 20017.

208

14. marec 1939, Hnúšťa.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Jánom P., zamestnaním stolárom, obyvateľom obce Rimavské Janovce na okupovanom území, ktorý vypovedal o prenasledovaní Slovákov a v mene obyvateľov slovenskej národnosti obce navrhuje vymeniť Slovákov na južnom Slovensku za Maďarov na Slovensku.

Zápisnica

Ján P., zo zabratého územia, predniesol nasledovné:

Prišiel som s príležitostnou pohraničnou legitimáciou v mene všetkých Slovákov bývajúcich v Jánošovciach (*Rimavské Janovce*) so žiadosťou, aby sme Slováci v Jánošovciach boli vymeneni za Maďarov, bývajúcich na území Slovenska. Svoju žiadosť odôvodňujeme tým, že v Jánošovciach ako Slováci sme prenasledovaní a utiskovaní. Bratia z našich radov zo dňa na deň sú vyhadzovaní za hranice a nedajú im vyniesť svoje zariadenie. Naše deti musia chodiť do maďarských škôl, takže zo dňa na deň čakáme, kedy príde aj na nás rad. Náš život je tam úplne znemožnený. Preto sa rozhodne chceme vrátiť do našej vlasti.

Zápisnica po prečítaní schválená a podpísaná.

D. a h.

Nečitateľný podpis, v. r.
Zapisovateľ

Ján P., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.